

Euroabi lubab suurelt unistada

■ Kiviõli seikluskeskust, mis valiti eelmisel nädalal Ida-Viru ettevõtluskonkursil aasta euroraha rakendajaks, poleks ilma Euroopa Liidu toetusteta sündinud. Edasiste investeeringutega lubavad arendajad ise hakkama saada.

Kui alguses arenes Kiviõli seikluskeskus pigem talvehooaega ja ekstreemturismi silmas pidades, siis tänava täienes poolkoksimägi 15 suvise peredele suunatud atraktsiooniga. Kogu pere elamuspark ehitati välja toetusena, mis saadi piirkondade konkurentsivõime tugevdamise programmist ja mille suurus oli ligi 1,5 miljonit eurot.

Teigi talvele silmad ette

Ettevõtluskonkursi žürii hindas võitja puhul seda, et elamuspark toob Ida-Virumaale kui seiklusmaale suurt tähelepanu ja väga tasemel seiklust.

Suve jooksul sai uutest seiklustest osa ligi 24 000 külastajat. "Esimese suvega tegime külastajate arvu poolest ära seni kõige paremale talvele," tunnistas seikluskeskuse üks looja Madis Olt.

Õigupoolest kehvad talved olidki põhjus, miks keskuse aastaringseks arendamine päevakorda kerkis.

"Kuuest talvest on olnud üks väga hea, neli väga kehva ja üks keskmine. Selliselt majandada pole võimalik. Paar aastat tagasi mõtlesime tõsiselt, kas teeme edasi või lõpetame selle toreda hobi – võistlemise talvega –, milles olime juba selgelt alla jäämas. Õnneks suutsime nakatada uue ideega. Kogu pere elamuspargi rajamine oli meile elulise tähtsusega."

Olt kinnitas, et Euroopa Liidu toetuseta oleks projekt paberile jäänud.

"Kuna tahtsime teha väga pikaajalise tasuvusajaga ja riskantse projekti, oli euroraha hädavajalik, et seda finantseerida. Oleme ka varem "sõbra" Euroopa Liidu poole pöördunud. Me ei saa ära unustada, kuhu see keskus on rajatud: tegelikult ju toime-tame kahe prügila – Kiviõli olme- ja vana tööstusjäätmete prügimäe peal. See kesk-kond ise on juba nii nõudlik ja keeruline, et ilma toetusteta poleks seikluskeskust sündinud."

Seitseteist aastat oma unistust ellu viinud meeskond on aga otsustanud, et edaspidi püütakse hakkama saada ilma eurorahata. "Arvan, et oleme piisavalt küpsed küll, arenemaks edasi orgaaniliselt oma võimete piires," märkis Olt.

Nominentide hulka valitud Pühaoru talu peremees Ru-

Madis Olt katsetab, kas põnevikivi kaevandamine on piisavalt põnev. Põnevikivikaevandus oli üks viieteistkümnest peireatraktsioonist, millega seikluskeskus euroraha toel täienes.

Rudolf Uustal investeerib pidevalt Pühaoru talu moderniseerimisse. Viimane investeering oli automaatrool, mis teeb väetamis- ja taimekaitsetööd tunduvalt täpsemaks.

dolf Uustal soovust üles, et arvestab talu arendamisel toetustega ka edaspidi.

Põllumajanduses rasked ajad

"Põllumajanduses on olnud väga rasked aastad – nii kehva suve kui viimane ma ei mäleta. Et midagigi edasi arendada, on Euroopa Liidu raha asendamatu. Minu isa on olnud, et veereva kivi peale sammal ei kasva. Mulle see mõte meeldib."

Pühaoru talu on Toila vallas Pühaorje külas peetud neli põlve.

"Mu vanavanaisa Rudolf ostis selle talu, mis alguses oli 28 hektarit. Nüüdseks on maad 500 hektarit. Tegeleme teraviljakasvatusega ja kasutame nüüdisaegset tehnikat – meil on uued traktorid ja uus kombain. Keegi ei ta-ha enam Belarusiga töötada," rääkis Uustal.

Viimane investeering oli automaatrool, mis teeb väetamis- ja taimekaitsetööd tun-

duvalt täpsemaks ning tagab kütuse ja aja kokkuhoiu. LEADERi toetusena traktorile soetatud robotseade on Eesti unikaalne ning läks maksma ligi 17 000 eurot.

Uustal kinnitas, et investeeringud ei kaota vajadust töökahe järele. "Pigem liigume laienemise poole, nii palju, kui ümberringi maad veel ripakil on. Juurde on tulnud ka kõrvalharusid. Näiteks marjakasvatust, mis on üsna tööjõumahukas."

Õu Pühaoru tunnustamiseks esitanud Kirderanniku koostöökoogu tegevjuht Ülle Marits märkis, et talu asub looduskaunis kohas, endises mõisakompleksis, mida on pidevalt korrasstatud ja laiendatud. "Ettevõtte otsib uuenduslikke ideid, et oma põllumajanduslikku tegevust järjekindlalt moderniseerida. Näha on vastutustundlikku tegevust nii endi kui ka kogukonna suhtes."

SIRLE SOMMER-KALDA

MIKS TUUKSE ETTEVÕTLUSKONKURSIL ERALDI ESILE TUBLIT EURORAHAKASUTAJAT?

Eesti kaubandus- ja tööstuskoda Jõhvi esinduse ja Europe Directi Jõhvi teabekeskuse juhataja MARGUS ILMJÄRV:

"Praegune ettevõtja on unikaalses olukorras, kus ettevõtte arendamise on võimalik kaasata Euroopa Liidu toetusraha.

Lisarahad annab võimaluse saavutada püstitatud eesmärgi kiiremini, aga paneb ettevõtja õlgadele ka suure vastutuse. See on põhjus, miks Eesti kaubandus- ja tööstuskoda ja Europe Directi Jõhvi teabekeskus on otsustanud tunnustada neid Ida-Viru ettevõtteid, kes selle vastutuse on võtnud ja ka häid tulemusi saavutanud.

Tänavuse võitja Kiviõli seikluskeskuse puhul paistab tulemus eriti hästi silma. See, milliseks on seikluskeskuse arendajad kunagise prügi- ja jäätmemäe muutnud, on palja silmaga näha. Ka Pühaoru talu on teistele eeskujuks. Mitme põlvkonna jooksul on suudetud üles ehitada tõeline pärl, seda alles hoida ja edasi arendada."

Rohkem julgust

■ Ettevõtlusnädala avase-minaril Narvas julgustasid Euroopa Komisjoni ja Swedbanki esindajad kohalike ettevõtjaid, et need kasutaksid aktiivsemalt n-ö Junckeri fondi võimalusi.

Euroopa Komisjoni Eesti esinduse majandusnõunik Katrin Höövelson tõdes, et Euroopa Liidu majanduse elavdamiseks ellukutsutud investeerimiskava – rahva-keeli Junckeri plaan – on Eestis heas hoos.

"Euroopa investeerimiskava aitab nii pankade kui ettevõtjate jaoks riske maandada, et investeerimisjulgust tagasi tuua. Junckeri fond on mõeldud strateegiliste ja uuenduslike investeeringute tegemiseks, aga kui me räägime uue tehnoloogia kasutuselevõttust või automatiseerimisest, siis uuenduslik ja innovaatiline investering on alati ka suurema riskiga."

Euroopa Komisjon annab Euroopa Liidu eelarvest kogu investeerimisplaanile lisatagatist, mis võimaldabki rahastada suurema riskitasemega projekte.

Swedbanki äripanganduse osakonna juhataja Aira Nigul-Lepp tõdes, et Euroopa Komisjoni lisagarantii on oluline just projektidele, mis viiakse ellu väljaspool Tallinna ja Harjumaad.

"Kui investeerida Põlvasse, Võrru või Narva, siis hoonet ehitades on paraku selle turuväärtus madalam kui tema ehitusväärtus. Nii et Euroopa investeerimisfondi garantiifond annab mitmetele projektidele panga jaoks lisatagatist."

Näiteks Swedbank on sõlminud rohkem kui tuhat garantiifondi lepingut, mille maht on üle 160 miljoni euro.

"Sektorid, kus kõige aktiivsemad ollakse, on korteriühistute energiatöhusus, töötlev tööstus, maanteetransport ning hulgi- ja jaekaubandus. Ida-Virumaal võiks aktiivsus suurem olla – praegu on siinsete ettevõtjate osa ainult 30 lepingut ja ligi 3 miljonit eurot," rääkis Nigul-Lepp.

Kokku on Eestisse tulnud kolme aasta jooksul ligi 900 miljonit eurot investeringuid.

Investeerimiskava eelis on Katrin Höövelsoni sõnul see, et projektide rahastamist ei piirata üksikute majandussektorite või riigile eraldatud summadega. Rahastamise ainus kriteerium on majanduslikult jätkusuutlik projekt.

Nii näiteks on Eestil kui väikeriigi heade projektide olemasolu korral võimalus saada oluliselt rohkem investeringuid, kui riigi suurus seda ehk lubaks. "Eesti on olnud esimesel kolmel aastal investeerimiskava projektide taotlemisel väga edukas," kinnitas Höövelson, lisades, et investeeringute maht suhtena meie SKTsse on Euroopas teisel kohal.

Praegune programm töötab 2020. aastani. "Kuna investeerimiskava on olnud nii edukas, on seda juba korra pikendatud. Euroopa Komisjon on teinud järgmiseks finantsperioodiks 2021-2027 ettepaneku, et sama skeem jätkub ja seda veelgi laiendatakse," rääkis Höövelson.

SIRLE SOMMER-KALDA